

Täysistunto

Tiistai 28.12.2021 klo 14.00—18.02

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 8 §:n muuttamisesta Hallituksen esitys HE 235/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valio-
kuntaan.

Avaan keskustelun. — Esittelypuheenvuoro ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.30 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsissä oleva esitys on laadittu turvaamaan ja helpottamaan vakuutettujen pääsyä covid-19-taudilta suojaamiseksi annettavaan rokotukseen sekä edesauttamaan työntekijän mahdollisuutta tarjota näitä rokotteita järjestämässään työterveyshuollossa.

Koronarokotteen rokottamistoimenpiteen sairausvakuutuslain mukaista korvaustaksaa korotettaisiin 16 euroon rokottamistoimenpidettä kohden. Korvauksen määrä nousisi siten nykyisestä 10 eurosta 6 eurolla. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ei ehdoteta muutosta, eli säännös olisi voimassa 30.6.2022 saakka. Myös muut sairausvakuutuslakiin tehdyt covid-19-epidemiaan liittyvät väliaikaiset muutokset ovat voimassa kesäkuun loppuun saakka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.31 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Konkreettinen ja selkeä lakiehdotus, joka on vielä lyhyt ja sen takia ei nyt sinänsä pitkiä puheita tarvitsisi. Kuitenkin, kun tätä lueskelin ja pohdiskelin ja vähän peilasin viime aikoina käytyyn keskusteluun, niin tuli aika monta ranskalaista viivaa kirjattua muistilappuun, mutta pyrin kyllä pysymään tässä kolmen minuutin puitteissa.

Ensimmäinen toteamukseni on se, että tähän ei ole nyt lakina uusi. Kun me ollaan nyt keskusteltu sillä tavalla, että miksi ei työterveyshuoltoa ole niin ja niin paljon hyödynnetty ja muuta, niin palauttaisin mieliin, että 18. helmikuuta nyt päättyvää vuotta hallitus antoi lakiesityksen HE 13/2021, joka oli sitten eduskuntaprosessin läpäissyt niin, että 11.3.2021 se säädettiin. Siinä oli tämä kymppin korvaus, ja kävin eilen läpi ja muistan toki sen valio-
kuntakäsittelynkin. Siinä kuultiin 15 asiantuntijalausuntoa, jotka pääosin, oikeastaan kaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

ki, suhtautuivat siihen myönteisesti, mutta sitten oli kiistaa siitä, onko se kymppi oikea vai väärä korvaus. Siellä yhdessä lausunnossa sanottiin, että kyllä sen pitäisi olla 25—30 euroa, yhdessä esitettiin 20:tä euroa, ja sitten THL totesi, että 5 euroa olisi sopiva, ja KT eli Kuntatyönantajat totesi, että 10 euroa on ehdottomasti liikaa. No, silloin tuli tämä 10 euroa päätettyä. Onko se 10 euroa ollut syy siihen, että viime vuonna ei olla niin paljon työterveyshuollossa näitä tehty, vai onko niin, että kunnat ovat keskittyneet järjestämään isoja massarokotuksia, joissa mennään kymmenen potilaan tuntivauhtia per rokottaja läpi ja sillä tavalla ollaan saatu ensin rokotettua tietenkin ne ikäryhmät, jotka olivat ensin prioriteetissa, eli iäkkäimmät, jotka eivät edes olleet työterveyshuollon piirissä? Kun oli rokotteista niukkuutta, niin silloinhan se priorisointi tietenkin oli oikein.

No, nyt ollaan tässä uudessa tilanteessa: rokotteita on riittävästi saatavilla ja kolmatta rokotusta tässä kaikki kovasti odotellaan. Itse olen kyllä vapaaehtoisesti varannut sen 24.1., jolloin minulla tulee kuusi kuukautta kakkosrokotteesta. En ole siinä sitten kiirehtinyt sen aikaisempaan ajankohtaan. Mutta haluaisin nyt korostaa sitä, että ehkä tämän ympärillä käyty poliittinen keskustelu on kyllä ollut jossain määrin vähän liiankin voimakkaita lauseita sisältävää. Kun nyt lukee tuon hallituksen esityksen, niin siinähan arvioidaan, että näitä tulisi tehtäväksi työterveyshuollossa noin 300 000 ja tähän mennessä on tänä vuonna, nyt päättyvänä vuonna, tehty 60 000. Se on noin 3 prosenttia niistä kaikista 13 miljoonasta rokotteesta, jotka sitten tehdään, kun Suomessa kaikilla eli noin 85 prosentilla ehkä on sitten tuo kolme rokotetta. Merkittävä ja hyvä asia, en tätä kritisoi, mutta tätä kustannuslaskentakeskustelua [Puhemies koputtaa] voi tietysti käydä hyvinkin pitkään siitä, mikä se oikea kustannus olisi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

17.35 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tämä lakiesitys on lämpimästi tervetullut. Taksa tästä rokotustoimenpiteestä, joka työterveyshuollossa tehdään, nostetaan 10 eurosta 16 euroon. Lakiesityshän ei lausuntokierrokselle lähtenyt, mutta kaikki, keitä tässä kuultiin, kannattivat tätä, ja tämä on tervetullut.

Aivan niin, tämä ei yksin riitä siihen, että saadaan työterveyshuolto mukaan vauhdikkaasti. Kysynkin ministeriltä, onko tarkoitus asetuksin tai muin toimenpitein helpottaa sitä, millä tavalla työterveyshuolto voidaan ottaa mukaan. Osahidaste on ollut siinä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla haluaisimme, että HUS koordinoisi tätä, mutta on ollut epäselvyyttä, mikä on lain mukaan mahdollista, ja siksi me tarvitaan toimenpiteitä, että helpotettaisiin sitä, miten kunnat voivat vastuunsa siirtää. Nythän neuvotellaan työterveyshuollon kanssa ja myös työnantajan kanssa, ja jos isot alueet haluaisivat nopeasti saada tämän vauhtiin, tarvittaisiin vielä valtiovalalta apua. Toivon, että tällainen asetusmuutos tulisi pian, ja kysynkin, onko tulossa. Tämä on kiireellinen toimenpide.

Ihmettelen, kun täällä Lindén vähättelee, että on pieni joukko, jota tällä voitaisiin rokottaa. 1,9 miljoonaa ihmistä on työterveyshuollon piirissä. Ministeri Kiuru on sanonut, että rokotustahti on liian hidas. THL on sanonut, että ei ole tekijöitä, mutta on rokotteita. Siksi tarvittaisiin kaikki keinot käyttöön, työterveyshuolto ja myöskin apteekit. Siksi ihmettelen ja kysyn, arvoisa puhemies ja puhemiesneuvosto, miksi tämä ei ollut kiireellinen. Miksi tämä jää odottamaan sinne helmikuuhun tai jonnekin, kun muualla Pohjoismaissa rokotetaan kolmatta kierrosta kiireellisesti? Ministeri, Tanska ja Norja ovat ottaneet vahvasti ap-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

teekit mukaan. Norjassa rokottavat yksistään apteekit viikossa 100 000 kolmatta rokotusta. Nyt olisi kiire ennen vuodenvaihdetta saada rokotukset käyntiin.

Eli kysyn työterveyshuollon vahvemman mukaan ottamisesta, onko tulossa asetusta, säädöstä tähän, ja kysyn myöskin apteekkeista, kun Apteekkariliitto on tehnyt selvityksen, että nyt olisi jo sata apteekkia, joissa on terveydenhuollon ammattilaisia ja jotka voisivat heti ryhtyä rokottamaan, ja pienen koulutuksen jälkeen noin 440 apteekkia. Muualla Euroopassa miljoonia ihmisiä on rokotettu apteekissa. Onko mahdollista, että tuo lainsäädäntömuutos tehtäisiin?

Ja miksi se tarvitaan? Siksi, että julkinen terveydenhuolto on hyvin kuormittunut. HUSissa on jouduttu siirtämään muun muassa lasten sydänleikkauksia. Me tarvitaan hoitovelkaan, ihmisten hoitamiseen, julkista terveydenhuoltoa. Siellä hoitohenkilöstö on todella kuormittunut. Siksi on tärkeää, että nyt otetaan työterveyshuolto ja toivottavasti myöskin apteekit mukaan. Apteekit voisivat myöskin testata, niin kuin muualla Euroopassa. Esimerkiksi Virossa on jo pikatestejä ja ovat olleet testauksessa apteekit mukana.

Eli näitä kysyn ja kiitän tästä lakiesityksestä. Mielestäni tämä on kiireellinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

17.37 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys sairausvakuutuslain 3 luvun 8 §:n muuttamisesta on tarpeellinen ja tervetullut esitys, eli siinä koronarokotteen rokottamistoimenpiteen korvaustaksaa korotetaan nykyisestä 10 eurosta 16 euroon. Tästä korvausmäärästä käytiin keskustelua jo edellisen käsittelyn aikana, ja toimimme kokoomuksen taholta vahvasti esille sen, että tämä 10 euroa on liian matala, ja nyt se vasta sitten saadaan korjattua. Tietenkin hyvä nyt myöhään kuin ei milloinkaan, mutta kyllä on tärkeää, että se on jotakuinkin kuluja vastaava. Siellähän esitettiin myöskin arvioita siitä, että se olisi paljon korkeampi kuin tämä 16 euroa, mutta tähän nyt on päädytty.

Julkinen sektori on tehnyt hienoa työtä näissä massarokotuksissa ja pystynyt rokottamaan suuria määriä ihmisiä, mutta nämä eivät sulje pois millään tavalla toisiaan, vaan tarvitaan monenlaisia väyliä rokottamiseen. Ja niin kuin täällä edustaja Sarkomaa toi esille, työterveyden ohella myöskin apteekit kannattaisi ottaa mukaan mahdollistamaan rokotusten anto, kaikki mahdolliset väylät.

Työterveyshuollon osalta haluan tuoda esille myös sen, että ainakin itse näkisin hyvin tarpeellisen sen, että työterveyshuolto jalkautuu työpaikoille antamaan niitä rokotteita. Se laskee myöskin rokotuskynnystä, saadaan enemmän työntekijöitä rokotusten piiriin, ja silloin myöskin luonnollisesti ovat korkeammat ne kustannukset, joita siitä aiheutuu työterveyshuollolle. Meidän pitäisi nähdä, että on laajempi repertuaari myöskin siinä, millä tavalla niitä rokotuksia toteutetaan siellä käytännön työssä.

Ja sitten nostaisin esille myöskin tämän asetusmuutoksen, minkä edustaja Sarkomaaakin täällä toi esille. Tällä hetkellä kentällä on epäselvyyttä siitä, ketkä saavat niitä rokotuksia sitten järjestää: Voidaanko yksityiseltä työterveyshuollolta myös hankkia sitä rokotuspalvelua, ja kuka sitten myöskin toimii neuvottelijana? Onko se sairaanhoitopiiri, vai pitääkö aina kuntien toimia? Tässä mennään hyvin harmaalla alueella tällä hetkellä, ja kunnat joutuvat tässä improvisoimaan itse ja yrittämään tehdä siten, että saavat nopeasti asioita edistettyä, vaikka välttämättä ei aina lain kirjain täysin täyty tai siinä on vähintäänkin epäselvyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.41 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Aivan ensi alkuun haluan kysyä saman kysymyksen kuin edustaja Sarkomaa, teiltä ministeri: minkä takia tämä laki jätetään nyt odotamaan sitä helmikuun seuraavaa kokoustamme, että tämä voitaisiin hyväksyä? Meilläähän on todella kiire tämän asian kanssa, jotta me saisimme rokotuskattavuutta lisättyä.

Alusta saakka, tämän pandemian alettua vajaa kaksi vuotta sitten, olen ihmetellyt hallituksen politiikkaa siinä suhteessa, että on käytetty pääasiassa vain julkista sektoria rokotuskattavuuden ja testauksen hoitamiseen, kun kuitenkin tiedämme, että se on hyvin vajavainen. Vaikka he ovat hoitaneet erinomaisesti tätä omalta osaltaan, niin aivan kuten edustaja Sarkomaa tuossa totesi, 1,9 miljoonaa suomalaista on kuitenkin työterveyden piirissä, ja tällaisessa tilanteessa meidän täytyy täysimääräisesti käyttää kaikki se kapasiteetti, mikä meillä on käytettävissä. Me kaikki tiedämme, että se kolmas koronarokote tarvitaan, ja kenties myöhemmin jopa neljäs, joka on jo meneillään muun muassa Israelissa.

Haluan nostaa esiin myöskin sen, että tietenkin yksityiselle sektorille, kun työterveys sitten saa näitä rokotuksia hoitaa, korvauksen täytyy olla asianmukainen. Ei se voi olla vain STM:n yksin päättämä tai hyvin yksipuolisesti päättämä asia. Senhän täytyy kuitenkin vastata niitä kustannuksia, koska ihmisille täytyy maksaa palkat ja yritysten on tultava toimeen. Samalla kun sanon tämän, kuitenkin tuon esiin myöskin sen, että myös apteekit pitäisi saada mukaan tähän. Olen pitkään jo ihmetellyt, että kun muualla Euroopassa apteekit hoitavat sekä antigeenitestausta että rokotuksia, meillä ei vielääkään mennä tähän.

Muun muassa tämä on yksi syy siihen, minkä takia nämä testit ovat edelleen niin kalliita. Puhutaan parin kolmen sadan euron kustannuksista jopa testin osalta, eikä siinä oikein tunnu olevan mitään järkeä, erityisesti sen suhteen, että meidän eriarvoistamme tällä ihmisistä. Osalla ihmisistä on mahdollisuus lähteä matkalle ja tehdä se testi ja viedä perheensäkin mukana, mutta sitten ne, joilla ei ole tätä mahdollisuutta rahan suhteen, ovat huonommassa asemassa. Mikäli sitten apteekit pystyisivät tekemään näitä, mikäli heillä olisi lupa esimerkiksi näiden testien tekemiseen, hinnat tulisivat aivan varmasti alas, niin kuin ne ovat tulleet muuallakin Euroopassa. Esimerkiksi Italiassa antigeenitesti maksaa alle 30 euroa, ja puhutaan suurin piirtein saman kustannustason maasta kuin Suomi noin muuten.

Arvoisa puhemies! Toivon, että vielä, ministeri, te ottaisitte harkintaan, että me saisimme aikaisemmin tämän lain voimaan ja työterveyshuollon mukaan rokotuksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

17.44 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Toivottavasti nyt tämän lainsäädännön myötä nouseva korvaus rokottamisesta kannustaa useampia työterveyshuollon toimijoita toteuttamaan rokotuksia laajamittaisemmin kuin tähän asti. On totta, että julkinen sektori on tämän hyvin hoitanut, toki ensinnäkin vastaa näistä kaikista kustannuksista ja myöskin korvauksista sinne yksityiselle puolelle, mutta on myös toteuttanut itse, kuten täällä moni on todennut, varsin tehokkaasti nämä massarokotukset, ja kiitos siitä. Myöskin nettivaraus toimii varsin hyvin. Aika nopeasti on siis monenlaisia prosesseja saatu liikenteeseen ja myöskin toimimaan.

On silti hyvä, että kun meillä on rajallinen määrä työterveyden henkilökuntaa tai terveydenhuollon henkilökuntaa ylipäätään, niin me saadaan kaikki mukaan näihin talkoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

siin. Toivon myös, että saadaan mukaan apteekit ja muut terveydenhuollon ammattilaiset, jotka eivät tyypillisesti tee rokotuksia, jos me emme nyt muuten tähän vauhtiin pääse, mikä olisi tosi tarpeellista ja tavoiteltavaa, niin että saataisiin mahdollisimman pian kolmannet rokotukset annettua, ja varmaan sen jälkeen sitten jossain vaiheessa tulevat seuraavat kierrokset. Totta kai tämä prosessi kannattaa suunnitella mahdollisimman tehokkaasti ja totta kai myös sitten sillä tavoin kustannusten kannalta järkevästi.

En itse ihan ymmärtänyt sitä keskustelua, mikä lehdistössä oli esillä, kun pohdittiin, pitäisikö kunnat velvoittaa käyttämään työterveyttä. Tämä kuulostaa hieman riskiltä kustannuskäytöstä. Jos olisi tällainen ihan ehdoton velvoite, niin se saattaisi sitten kyllä vaikuttaa hintoja nostavasti, mutta totta kai nämä kaikki epäselvyydet niissä prosesseissa, kenen vastuulla on mitään, kannattaa selvittää ja toteuttaa joustavasti.

Toivon tietysti, että moni työnantaja nyt näkee tämän mahdollisuutena siihen, että saadaan henkilöstö rokotettua mahdollisimman nopeasti ja estettyä pahimpia tautimuotoja ja saadaan pysymään ihmiset mahdollisimman terveisinä. Toivottavasti moni terveydenhuollon toimija nyt sitten tarttuu tähän mahdollisuuteen, kun tätä korvausta myöskin tässä nostetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

17.46 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Perustasoltaan ja lähtökohdiltaan esitys on suotuisa ja hyvä, mutta tietysti ihmettelen sitä, miksi vasta nyt lähdetään tätä asiaa laittamaan kuntoon. Toisekseen ihmettelen sitä, että kun nyt ollaan lähtemässä laittamaan asiaa kuntoon, niin miksi sitä ei kuitenkaan sitten laiteta kuntoon nopeasti vaan jäädään venttailemaan, odottelemaan sitä helmikuun käsittelyä.

Tosiasiallisesti työterveyshuolto ei ole voinut osallistua rokotusten antamiseen johtuen tästä liian alhaisesta korvaustasosta. On hyvä, että sitä nyt nostetaan vastaamaan paremmin sitä kustannusta, joka aiheutuu, ja näin ollen saadaan aikaan tilanne, että työterveyshuolto tosiasiallisesti voi osallistua näihin rokotustalkoisiin. Tilanne on ollut mielestäni epäoikeudenmukainen ja vääristynyt siltä osin — viittaan tässä nyt edustaja Lindénin puheenvuoroon — että lähtökohtaisesti kuitenkin julkisille rokottajille korvataan kaikki kustannukset. Tosiasiassa käy näin, että he saavat kyllä — kunnat, sairaanhoitopiirit — sen rahan, mikä siihen menee, maksoi mitä maksoi. Sen sijaan työterveyshuolto kuristettiin siihen 10 euroon, millä se asia ei tosiasiallisesti hoidu. No, nyt sitä sitten nostetaan ja toivottavasti saadaan aikaan se tilanne, että yksityinen sektori voi olla rokotustalkoissa mukana. Mutta minusta tämä on ollut kyllä väärä toimintatapa. Hallitus tietoisesti segregoi toimijoita. Te ette voi nyt väittää, että Suomi on yhdessä torjunut koronaa, kun te olette asettaneet tällaisia rajoja siten, että kaikki eivät voi näihin talkoisiin osallistua.

Mikä on se todellinen ja oikea kustannustaso? Se kuulemma on jopa enemmän kuin 16 euroa, mutta ilmeisesti tällä 16 eurolla kuitenkin asia hoituu, kun nyt olemme saaneet kuulla positiivisia uutisia, että homma on lähtenyt myös työterveyshuollossa käyntiin, ja hyvä niin. [Aki Lindén: Ne tekevät kymppillä sen!] Olisi kyllä hyvä myös jatkoa ajatellen se, että tunnustetaan yksityisen sektorin merkitys näissä talkoissa ja kaikki otettaisiin mukaan koronatorjuntatoimintaan. Se olisi meidän kaikkien etu, ja uskon, että hallituskin siitä saisi sulan hattuunsa, kun kaikki voivat osallistua tähän työhön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

17.49 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä rokotuskorvauksen nostaminen todellakin omalta osaltaan on sitten parantamassa rokotuskattavuutta.

Täytyy sanoa, että ihmettelen samalla tavoin kuin tässä edelliset puhujat tätä, että hallitukselta on kestänyt näinkin kauan tuoda tämä esitys tänne eduskuntaan, ja nytkin sitten joulutauon takia sen käsittely viivästyy. Tässä on nähtävissä, niin kuin tuossa edellisessäkin arvonalisäverokysymyksessä, tällainen selkeä ideologinen suhtautuminen tähän yksityiseen puoleen, ikävä kyllä kielteinen sellainen, ja kuitenkin meidän terveydenhuoltojärjestelmän pohja ja perusta on koko ajan ollut se, että meillä on toimiva ja hyvä yhteistyö julkisen ja yksityisen kesken ja se on ollut tasapainoista. Siinä mielessä tuntuu ikävältä, että tässä asiassa on jälkijunassa lähdetty liikenteeseen. [Aki Lindénin välihuuto] Täytyy toivoa, että mahdollisimman moni terveydenhuollon toimija nyt tarttuu tähän mahdollisuuteen, ja jos ajatellaan, miten moni suomalainen on työterveyshuollon piirissä, niin asiat etenisivät.

Valitettavasti täytyy sanoa, että kyllä täällä eduskunnassakin on hivenen aikaa mennyt näitten asioiden eteenpäinviemisessä, eli vasta tänään olemme saaneet sähköposteihimme tietoa, että täällä eduskunnassa työterveys saa aloittaa tämän rokottamisen. On ollut tosiaankin ongelmallista jopa meillä edustajilla saada näitä rokotuksia omissa kotikunnissamme, koska monissa pienissä kunnissa ei esimerkiksi maanantaisin välttämättä ole ollut rokotuksia saatavissa, ja me pienten paikkakuntien edustajat olemme sitten ihmetelleet, minnekähän ja mistäköhän niitä rokotuksia pitäisi sitten lähteä hakemaan. Siinä mielessä voisi sanoa, että kansanedustajat eivät Suomessa todellakaan ole olleet paremmin kohdeltuja kuin muut kansalaiset, mutta kun pääsisi edes sinne samalle viivalle, niin sekin olisi tietysti ihan hyvä.

Täytyy todeta näistä rokottajista, että nythän on sitten rekrytoitu vapaaehtoisia, eläkkeellä olevia terveydenhuollon ihmisiä, ja voi sanoa, että jossakin vaiheessa varmaankin se pullonkaula on ollut pikemminkin näissä rokottajissa. Siinä mielessä täytyy toivoa, että asiat nyt sitten etenevät vauhdikkaasti ja ripeästi ja tämä hallituksen esitys omalta osaltaan parantaa tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.51 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Edellisestä pandemiasta opimme kolme kriittistä pistettä. Yksi on se, että viestinnän pitää sujua ja siellä kannattaa olla juristienkin mukana, kun mietitään viestintää, että ei tule lainvastaisia viestejä ja pysyy selkeänä viestintä. Toinen on johtaminen, ja kolmas on se, että otetaan mahdollisimman paljon toimijoita mukaan — ja nimenomaan se, että yksityinen ja julkinen tekevät hyvää yhteistyötä.

Valitettavasti tämän hallituksen ongelma on ollut nimenomaan yksityisvastaisuus. Eli jos ajatellaan kevättä 2020, maskien käyttöä ei kannatettu, koska maskeja ei ollut ja yksityinen ei kelvannut avuksi. Sitten tulivat testaukset, tarjottiin apua yksityiseltä, mutta ei kelvannut. Ja sitten hiljaksen tajuttiin, että kyllä niitä testauksia vain pitää tehdä entistä enemmän esimerkiksi rajoilla, lentokentillä.

No, sitten puhuttiin näistä rokottamisista. Ei kelvannut vielä kukaan yksityisen apu. Meillä on siitä todisteita, että yksityinen sektori on tarjonnut sitä apuaan. No, nyt tilanne on sen verran kuitenkin selkiytynyt myös hallitukselle, että yksinkertaisesti julkinen sektori ei yksin pysty tässä toimimaan vaan me tarvitaan niitä käsipareja, me tarvitaan niitä ihmisiä tekemään sitä työtä. Ja nyt meillä rokotuskattavuus laahaa, ja monesti on todettu se, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

kyse ei ole niinkään siitä rokotevastaisuudesta vaan yksinkertaisesti siitä, että me tarvitaan niitä rokottajia. Me tarvitaan heitä nyt, kun rokotteita on. Osa jo vanhenee, helmikuussa vanhenee iso osa rokotteista. Me tarvittaisiin niitä nyt liikkeelle, mutta tarvitaan niitä käsi-pareja. Mielestäni tämä ministerin esitys on erinomaisen kannatettava, koska tällä saadaan sitä työterveyshuoltoa nyt mukaan näihin talkoisiin. Kyllä se vain kannattaa ottaa. Yhteistyöllä tätäkin asiaa elikkä tätä koronapandemiaa kannattaa hoitaa.

Täällä salissa on kysytty puhemiesneuvostosta, onko puhemiesneuvosto jotenkin jarruttanut tämän käsittelyä täällä eduskunnassa. Sehän ei pidä paikkaansa, ei todellakaan, vaan me tänä päivänä juuri keskustelimme puhemiesneuvostossa tästä, ja meille tuli sellainen tieto, että hallitus ei ole pitänyt tätä niin kiireellisinä, että tätä pitäisi kiireellisenä täällä eduskunnassa hoitaa. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Sarkkinen: onko tämä näin, että katsoitte, että tämä ei olisi kiireellinen vaan että tätä voidaan sitten jatkaa vasta helmikuussa? Itse näkisin, että kun täällä nyt kerta ollaan ja kömmittiin tuolta joulutauolta — eikä meistä kukaan nyt mitään taukoa pystynyt pitämään, koska tässä on pitänyt tehdä monenlaista pandemiaan liittyvää työtä ja myöskin monta muuta asiaa on päällä — niin kyllä me aivan hyvin tänne joudettaisiin tätä asiaa käsittelemään mielestäni, niin että saataisiin liikkeelle. Meillä esimerkiksi työterveyshuolto pystyy näitä rokotuksia edistämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.54 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Kun kävi niin, että oma puheenvuoroni oli tuossa heti alussa ja lähdin tavallaan niin kuin vastaamaan siihen kritiikkiin, jota sitten tulikin myöhemmissä puheenvuoroissa, niin se meni vähän väärinpäin. Eräät asiat nousivat tässä keskustelussa esille.

Haluan nyt ehdottomasti todeta, että minä en näe mitään yksityisvastaisuutta tai mitään ideologiaa tässä. Voi olla, että olen ehkä nyt olosuhteiden johdosta tähän asiaan uppoutunut vähän keskimääräistä enemmän, mutta täytyy nyt muistaa, että tämä on ollut 11.3.21 lähtien täysin mahdollista — siis tämä sama lainmuutos on jo tehty — mutta se oli vain silloin sillä kympillä. Nyt me teemme muutoksen siihen 16 euroon, ja tiedän monia työterveyshuollon yksiköitä, jotka ovat tehneet sitä sillä kympillä. Eiliset uutiset kertoivat meidän suurista toimijoista, että ne tekevät sitä sillä kympillä nyt siihen asti, kunnes se on se 16. Tämä laskelmahan on tässä hallituksen perusteluissakin esitetty. Päijät-Hämeen sote-kuntayhtymän alueella peräti 13 prosenttia kaikista rokotteista on annettu työterveyshuollon puitteissa — mutta ne ovat olleet nimenomaan suurtyönantajia.

Sitten kysyttiin tätä asetusta kovasti: Onko jäänyt huomaamatta, että asetetus annettiin 16.12. ja tuli voimaan 17.12.? Asetus, jossa nimenomaan kuntia kehoitetaan selvittämään alueellaan työterveyshuollon mahdollisuudet. Se on ollut tähän asti siis mahdollista, vapaaehtoista, ja kunnat eivät ole monellakaan paikkakunnalla sitä tehneet, mutta nyt tuli voimaan asetetus, jossa sitten kehoitetaan tätä asiaa selvittämään.

No, kolmantena asiana toteaisiin, että en minä vähätellyt, kun puhuin siitä 3 prosentista. Se laskelmahan on tässä hallituksen esityksessä, jossa on todettu, että meillä nyt on ykkönen ja kakkonen käytännössä pitkälti saatuna ihmisten keskuudessa ja meillä on 1,9 miljoonaa ihmistä työterveyshuollon piirissä ja on arvioitu, että 80 prosenttia heistä ehkä ottaisi sen kolmosrokotteen, ja sekin pääsääntöisesti toteutettaisiin massarokotustyyppisesti, koska tässähän on nimenomaan skaalautuvan suurtuotannon edut, kun rokotetaan sillä tavalla, ja 70 prosenttia heistä toteuttaisi sen työterveyshuollosta ja osa käyttäisi edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

näitä kunnallisia tilaisuuksia, vaikka ovatkin työsuhteessa tai virkasuhteessa, ja osahan on jo saanut kolmosrokotteen. Tästä seuraa laskelma 300 000 rokotetta. Se on merkittävä summa, ja sen hinta-arvio on 3,8 miljoonaa euroa tietenkin sitten. Mutta vertasin sitä 300 000:ta siihen 13 miljoonaan: meillä on nyt annettu kymmenisen miljoonaa rokotetta, ja sitten kun tämä kolmosrokote on hoidettu, meillä on annettu 13 miljoonaa, ja siinä mielessä se tulee sitten jäämään tähän 3 prosentin osuuteen.

Ihan lopuksi totean — mutta en jatka puheenvuoroani sen pidempään — että tässä sovellettavat sairausvakuutuksen säännökset ovat kovin mielenkiintoiset. Eli nythän me emme käytä työtulovakuutusta vaan me käytämme sairaanhoitovakuutusta, [Puhemies koputtaa] toimintaan, joka kuitenkin muuten on työtulovakuutuksen piirissä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, 3 minuuttia.

17.57 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia eduskunnalle monipuolisesta keskustelusta. Aluksi totean, aivan kuten edustaja Lindén toi esiin, että hallitus on pyrkinyt alusta asti ottamaan työterveydet mukaan rokotetoimintaan. Alkuperäinen korvauslainsäädäntö tuotiin eduskuntaan jo helmikuussa. Kunnat vastaavat rokotusten toteuttamisesta, ja on ollut hyvin vaihtelevaa, millä tavalla eri puolilla Suomea työterveyttä on hyödynnetty: joissakin kunnissa hyvinkin laajasti ja joissakin kunnissa ei.

Arvoisa puhemies! Näen työterveyden osallistumisen tähän rokotetoimintaan tärkeänä sen takia, että se toisaalta voi madaltaa joidenkin ihmisten kynnystä rokotusten ottamiseen, kun se tuodaan sinne muutenkin käytössä olevaan työterveyteen ja mahdollisesti jopa sinne työpaikoille, ja sitten toisaalta se voi vapauttaa kunnan resursseja muuhun tärkeään terveydenhuoltoon. Me tiedämme, että meidän terveydenhuolto on kaikilla tavoin kuormittunut tällä hetkellä, ja se voi myös tuoda rokottajia lisää tähän työhön ja siten nopeuttaa tätä meidän rokottamisurakkaa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkomaa kysyi näistä asetuksista, ja aivan kuten edustaja Lindén tuossa jo avasikin, niin hallitus päätti juuri ennen joulua muuttaa rokotusasetusta siten, että kunnille tulee velvollisuus selvittää työterveyshuollon palvelutuottajien mahdollisuus osallistua koronarokotuksiin alueellaan, eli kuntia ohjataan vielä aiempaa voimakkaammin ottamaan työterveydet alueellaan mukaan tähän työhön.

Arvoisa puhemies! Tästä korvaustasosta ja korvausten logiikasta: Jos kunta hyödyntää siis työterveyttä, niin kunta voi ostaa rokotukset työterveyshuollolta tai se voi sopia työnantajan ja työterveyshuollon kanssa siitä, että rokottamiset tehdään työnantajan kustannuksella. Tällöin jää työnantajan päätettäväksi, käyttääkö se rokottamisesta työnantajan vastuulle jääviin kustannuksiin niin sanottua Kela-korvausta vai työterveyshuollon korvauksia. Jo nytkin moni työnantaja on ollut valmis korvaamaan rokotteen työntekijöilleen tällä nykyisellä 10 euron korvaustasolla, ja jatkossa toivottavasti entistä useampi työnantaja on sen valmis tekemään tällä korkeammalla korvaustasolla.

Arvoisa puhemies! Konsulttiyritys päätyi tänä vuonna tuon alkuperäisen lain antamisen jälkeen siihen, että 12 euroa olisi tämä rokotustapahtuman kustannusarvio, eli siinä mielessä 16 euron korvaustasoa ei voi pitää riittämättömänä, joskin on varmasti niin, että kustannukset ovat eri toimijoilla eri tavoin järjestetyssä rokotetoiminnassa hyvinkin erilaisia.

Arvoisa puhemies! Sitten näistä apteekeista lyhyesti vain totean, että apteekkien roolia on syytä pohtia. Suhtaudun siihen itse avoimesti, mutta se on myös osa ehkä laajempaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

keskustelua siitä, mikä on apteekkien rooli ja palveluvalikoima ja osa myös terveydenhuollon palveluvalikoimaa.

Sitten näistä käsittelyajoista: Arvoisa puhemies, eduskunta päättää itse omista käsittelyajoistaan ja omasta kokoontumisestaan. En ole erikseen halunnut itse pyytää, että eduskunnan tarvitsisi keskeyttää istuntotaukoon yksin tämän asian takia, mutta mikäli eduskunta katsoo, että näin halutaan tehdä, niin pitäisin sitä erittäin tervetulleena, mutta se on eduskunnan käsissä oleva asia. Itse ajattelen niin, että se tieto, että tämä muutos on tulossa, voi jo itsessään, kun se menee kentälle, antaa sen viestin, että lähdetään eteenpäin, ja entistä useampi työnantaja ja toimija lähtee tähän toivottavasti mukaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.